

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.I.671/2011/5.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a Budapesten, 2011. évi október hó 25. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A vesztegetés büntette és más bűncselekmények miatt a terhelt és társai ellen folyamatban volt büntető ügyben a az I. rendű terhelt és védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 1.B.557/2007/52. számú és a Debreceni Ítéltábla Bf.II.572/2009/12. számú ítéletét az I. rendű terhelt vonatkozásában hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s :

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság, illetőleg a Debreceni Ítéltábla a 2010. január 13-án jogerőre emelkedett 1.B.557/2007/52. számú és Bf.II.572/2009/12. számú ítéleteivel a felülvizsgálattal érintett I. rendű terheltet bűnösnek mondotta ki 2 rendbeli a Btk. 250. §-ának (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés b) pontjára figyelemmel a (3) bekezdés II. tételének 1. fordulata szerint minősülő vesztegetés büntetében, továbbá a Btk. 244. § (1) bekezdés c) pontja és (3) bekezdés b) pontja szerinti bűnpártolás büntetében.

Ezért halmazati büntetésül 3 év börtönbüntetésre, 3 év közügyektől eltiltásra, 200.000 Ft - meg nem fizetés esetén 2000 forintoként 1

nap szabadságvesztésre átváltoztatandó - pénzmellékbüntetésre ítélte, és 33.330 Ft összegű vagyonekhozást is alkalmazott vele szemben. Elrendelte a terheltre korábban jogerősen kiszabott próbaidőre felfüggesztett 10 hónap börtönbüntetés végrehajtását. Az általa előzetes fogvatartásban töltött időt a szabadságvesztésbe beszámította, és kötelezte a tekintetében felmerült bűnügyi költség viselésére is. Ugyanakkor az ellene a Btk. 225. §-a szerinti hivatali visszaélés büntette (tényállás 8. pontja) miatt emelt vád alól felmentette.

A személyi körülmények, illetőleg a büntetettséggel kapcsolatos adatok körében az eljáró bíróságok az alábbiakat rögzítették. Az I. rendű terhelt 1990. szeptember 1-től teljesített rendőri szolgálatot. A cselekmények idején a Tiszavasvári Rendőrkapitányság Tiszalöki Rendőrőrsén volt járőr vezető, főtörzsőrmesteri rendfokozatban. Rendőri szolgálatát összességében jól teljesítette. Érettségizett, két kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik, egy lakás 1/2 része képezi a vagyonát. Büntetve volt, a Nyíregyházi Városi Bíróság 1999-ben jogerőre emelkedett ítéletével súlyos testi sértés büntette miatt napi tételes pénzbüntetésre, ezt követően a Nyíregyházi Városi Bíróság, illetőleg a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság a 2004. február 13-án jogerőre emelkedett 7.B.2758/2002/11. számú, és 4.Bf.727/2003/11. számú ítéleteivel hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás vétsége és súlyos testi sértés büntette miatt, halmazati büntetésül 10 hónap - végrehajtásában 2 év próbaidőre felfüggesztett - börtönbüntetésre ítélte, egyben a büntetett előlethez fűződő hátrányok alól előzetesen mentesítette.

A megyei bíróság által megállapított és az ítélőtábla által is irányadónak tekintett tényállás lényege az I. rendű terheltet érintően a következő:

1.

2005. február 7-én Tiszavasvári belterületén a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőr-főkapitányság Közlekedési Osztálya a délelőtti órákban forgalom-ellenőrzést végzett. Az ellenőrzésben részt vett az I. rendű, II. rendű - továbbá egy részében - a IV. rendű terhelt. Azt követően, hogy nyíregyházi szolgálati útvjáról a IV. rendű terhelt visszaérkezett, a három terhelt 11 óra körül közúti ellenőrzés alá vonta a XI. rendű terhelt által vezetett személygépkocsit. Észlelték, hogy a járműben nagyobb mennyiségű, magyar adójeggyel és zárjeggyel el nem látott dohányáru található. Emiatt a terheltek nem kívántak intézkedést foganatosítani, ehelyett jogtalan előnyért hivatali kötelességüket megszegve hajlandók voltak a XI. rendű terheltet a járművel és a cigaretta mennyiséggel továbbengedni. Miután a kérdéses árumennyiség nem a gépjárművet vezető terhelt, hanem a X. rendű terhelt tulajdonát

képezte, a három terhelt hozzájárulásával a XI. rendű terhelt tájékoztatta utóbbit a fentiekről. A X. rendű terhelt a telefonbeszélgetés után a helyszínre ment, és annak érdekében, hogy a szolgálatban lévő rendőr terheltek hivatali kötelességüket megszegjék, és az eljárás kezdeményezésétől eltekintsenek, az I., a III. és IV. rendű terhelteknek 100.000 Ft jogtalan előnyt nyújtott, akik ennek ellenértékeként a X. és a XI. rendű terheltekkel szemben bűncselekmény gyanúja miatt intézkedést nem foganatosítottak.

3.

V. P. tiszalöki lakost a Nyíregyházi Városi Bíróság a 24.B.2020/2005/11. számú jogerős ítéletével folytatólagosan elkövetett jövedéki orgazdaság vétsége miatt 200 napi tétel - napi tételenként 200 Ft - pénzbüntetésre ítélte. Az ítéleti tényállás szerint az egyik - az utóbb elkövetett - részcselekmény akként valósult meg, hogy V. P. 2005. február 17-én Nyíregyházán a piacon 60 liter, 137.700 Ft értékű magyar jövedéki adózás alól elvont tiszta szeszt vásárolt, amelyet személygépkocsijával kívánt hazaszállítani. A tiszalöki komp-átkelőhöz vezető úton észrevette, hogy a Tiszavasvári Rendőrkapitányság járőrei ellenőrzést végeznek. Ezt látva a három műanyag kannában lévő tiszta szeszt az út mellé kirakta. Cselekményét az intézkedő rendőrök észlelték, igazoltatták, és az elrejtett jövedéki terméket megtalálták. Ezután a Nyíregyházi Fővámhivatal munkatársaival együtt felkeresték V. P. lakását és annak pincéjében feltaláltak további 25 liter magyar jövedéki adózás alól elvont szeszes folyadékot, 5 liter vodka jellegű szeszes italt, és 8.6 liter aroma-eszenciát, amelyeket nevezett 2004. szeptemberében ismeretlen személytől Nyíregyházán vásárolt. A V. P. által megszerzett és magyar jövedéki adózás alól elvont termékek értéke összesen 212.115 forintot tett ki.

V. L. tiszalöki lakos - aki I. rendű terhelttel jó viszonyban van, vele telefonon is rendszeresen beszélget - 2005. február 17-én 15.57-kor telefonon felhívta az I. rendű terheltet és megkérdezte, hogy mely rendőrök dolgoznak. I. rendű terhelt erre a választ megadta. Ezt követően V. L. több beszélgetést folytatott V. P. nevű testvérével. Vele először közölte az I. rendű terhelttől a rendőrökkel kapcsolatosan megtudott adatokat, majd egyeztettek, hogy V. P. merre jár, illetőleg felhívta testvére figyelmét, hogy a kompnál rendőrök vannak, ahhoz ne közelítsen, utóbb pedig tájékoztatta arról, hogy nyomozók igazoltatnak az úton a komp után, a kanyarban, ezért forduljon vissza. 16 óra 55 perc és 17 óra 35 perc között ezután többször hívta az I. rendű terheltet, illetve egy alkalommal V. P-t.

- Az I. rendű terheltet előbb arról tájékoztatta, hogy testvére szeszt szállít, és a kompnál F. I. rendőrtiszt három nyomozóval

várakozik, ezért testvérét a másik irányba visszaküldte, és az I. rendű terhelttől a történetekre szakmai segítséget kért. Ezután utasította testvérét - aki közölte, hogy nem tudott a komppal a Tisza túloldalára visszamenni - hogy az által szállított 3 kanna szeszt dugja el és takarja le gazzal. Ezt elmondta az I. rendű terheltnak, aki viszont kijelentette, „nem véletlenül mondtam, hogy a F. I. verziót le tudom rendezni, érted”. 17:13 perckor azzal hívta fel I. rendű terheltet, hogy az próbálja meg elintézni, hogy „ne legyen gáz neki belőle, mert otthon van gázolaj is”. 17:27 perckor az I. rendű terhelte azt javasolta V. -nek, hogy otthon tüntessen el mindent, mert valószínűleg információt szolgáltattak a Tiszavasvári Rendőrkapitányság tisztjeinek, így azok tudomással bírnak a birtokolt tárgyakról. Ezután V. L. hívta fel az I. rendű terheltet és tájékoztatta, hogy egy sörétes puskát - ténylegesen Bajkál típusú, megjelölt számú sörétes lőfegyvert - tart birtokban, majd két perc múlva ismét hívta az I. rendű terheltet, hogy a házkutatás előtt ki tudta vinni a lakásból a lőfegyvert, és megkérte, hogy azt az I. rendű terhelte rejtse el.

Az I. rendű terhelte azt javasolta, hogy az engedély nélkül tartott lőfegyvert V. L. a tiszalöki üdülőttelep környékén rejtse el.

A jogerős határozatok ellen a tényállás 3. pontjában rögzített cselekményt érintően a bűnösség téves megállapítása, illetőleg annak téves jogi minősítése, és mindezzel összefüggésben törvénysértően súlyos büntetés kiszabása, továbbá az eljárási jogszabályok megsértése miatt, a Be. 416. § (1) bekezdés a) és b) pontjára hivatkozva, - egyben utalva a c) pontra is - a terhelte és védője élt felülvizsgálati indítvánnyal, elsősorban hatályon kívül helyezés és új eljárás keretében a Hajdú-Bihar-Megyei Bíróság Katonai Tanácsának az eljárás lefolytatására utasítása érdekében, másodlagosan a terheltnak a hivatalos személy által elkövetett bűnpártolás büntetése miatt emelt vád alól felmentése és büntetésének enyhítése végett.

Az indítványában kifejtettek szerint a hivatalos személy által elkövetett bűnpártolás büntetettének (tényállás 3. pontja) minősítése azért téves, mert a terhelte a cselekmény idején szolgálatot nem teljesített, magánemberként létesített kapcsolatot V. L.-vel, és adott információkat a részére. Ugyanakkor, miután megtudta hogy V. P., illetőleg V. L. bűncselekményt követett el, ezt rendőrként előljárójának jelenteni lett volna köteles. Ekként cselekményével a Btk. 350. §-a szerinti jelentési kötelezettség megszegésének bűncselekményét követhette el. E minősítésre tekintettel viszont az ügyben a Hajdú-Bihar-Megyei Bíróság Katonai Tanácsának kellett volna eljárnia. Ekként a polgári büntető bíróság kizárólagos hatáskörre vonatkozó szabályok megsértésével bírálta el az ügyet.

A büntetés enyhítését indítványozva, a védő arra hivatkozott, hogy a bíróságok az eljárási szabályokat megsértve tették bizonyítás anyagává a titkos információgyűjtés eredményét. Miután a Be. 206/A. §-ában írt feltételek hiányoztak, ezeket a bizonyítékokat ki kellett volna rekeszteniük. Más bizonyíték viszont, amely kétséget kizáróan alapot adott volna emiatt a terhelt bűnösségének megállapítására az ügyben nem merült fel. Így a terheltnek az e cselekmény miatt emelt vád alóli felmentése indokolt, és ebben az esetben a kiszabott büntetés törvénysértően súlyos.

A Legfőbb Ügyészség BF.2002/2011. számú átiratában az indítványokat részben törvényben kizártnak, míg egyéb vonatkozásban alaptalannak értékelve, a támadott határozatok hatályban fenntartását indítványozta.

Álláspontját indokolva utalt arra, hogy a titkos információgyűjtés felhasználására vonatkozó eljárási szabályok megsértése a felülvizsgálatra okot adó eljárási szabálysértések között nem szerepel.

Egyébként a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában megjelölt egyéb eljárási szabály megsértésére sem került sor az ügyben.

Az indítvány érdemi alaptalanságát illetően pedig azt fejtette ki, hogy a terhelttel szemben halmazati büntetésként kiszabott fő- és mellékbüntetés abban az esetben is törvényes, amennyiben a tényállás 3. pontja tekintetében a bűnpártolás büntettének a Btk. 244. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott alapesete állapítható meg, figyelemmel a vesztegetések tekintetében irányadó, 5-től 10 évig terjedő szabadságvesztés büntetési keretre.

A nyilvános ülésen a terhelt és védője felülvizsgálati indítványát fenntartotta, és a legfőbb ügyész képviselője is átiratukkal egyezően nyilatkozott.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítványt az alábbiak szerint alaptalannak találta.

A hivatalos személy által elkövetett bűnpártolás büntettének vádja alóli felmentésre irányuló részében az indítvány a tényállás eljárási szabálysértés okából történő felülvizsgálatát indítványozta, és megalapozatlanságot, a bizonyítékok kirekesztendőségének szükségességét állítva kívánta a felmentést elérni.

Ebben a tekintetben az indítvány törvényben kizárt. Amennyiben kizárólag ezen okból került volna sor az előterjesztésére, úgy az

indítvány elutasításának lenne helye.

A Be. 423. §-ának (1) bekezdése szerint ugyanis az anyagi jogszabály alkalmazásának törvényessége csak az alapügyben megállapított tényállás alapulvételével vizsgálható, amely tényállás a Legfelsőbb Bíróságra nézve is irányadó. Márpedig a bizonyítékok kirekesztésének szükségességét állítva, az indítvány a tényállást támadta.

Az eljárási szabálysértésre hivatkozás sem felülvizsgálati alap.

A Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) és d) pontja szerint eljárásjogi okból felülvizsgálatnak csak a Be. 373. § (1) bekezdés I/b. vagy I/c., és II-IV. pontjaiban felsorolt eljárási szabálysértések, továbbá a súlyosítás tilalmának megsértése miatt van helye.

A Be. 206/A. §-ában írt a titkos információgyűjtéssel beszerzett adatok felhasználására vonatkozó szabályok megsértése, mint ahogyan a Be. 352. §-a szerinti megalapozatlanság is, ezen a körön kívül esik, a súlyosítási tilalom megsértése pedig fel sem merül. A Be. 416. § (1) bekezdés a) és b) pontja kizárólag a büntető anyagi jogszabály megsértésére vonatkozik.

A hatáskör sérelmére hivatkozás, miszerint az ügyben katonai tanácsnak kellett volna az anyagi jogszabályoknak megfelelő törvényes minősítés mellett eljárnia szintén nem alapos. A Be. 2. §-a szerint a bíróság törvényes vád alapján járhat el. Az elbírált ügyben azonban a törvényes vád nem tartalmazza a jelentési kötelezettség megszegésének tényét, sem az érintett köteleesség, sem pedig a mulasztás vonatkozásában. A jelentési kötelezettség teljesítésének elmaradását tehát az ügyesszeg nem tette a vád tárgyává.

Mellesleg a bűnpártolási tényállás megállapítására alkalmas tények miatt emelt vád mellett az ügyész nem is tehetette vád tárgyává a jelentési kötelezettség megsértését, hiszen e kötelezettség teljesítése önfeljelentéssel lenne egyenértékű.

A Legfelsőbb Bíróság a hivatkozott eljárásjogi okokon túlmenően a Be. 423. §-ának (5) bekezdése szerint hivatalból is vizsgálta, hogy az ügyben más abszolút eljárásjogi ok fennforog-e, illet azonban vizsgálata során nem észlelt.

Ami a hivatalos személy által elkövetett bűnpártolás, illetve a büntetés kiszabás tekintetében a jogerős határozatok a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja szerinti támadását illeti, ennek a felülvizsgálati oknak kettős a feltétele. Egyrészt feltétel az anyagi jogszabálysértés megvalósulása. Ezen túlmenő további feltétel, hogy csak akkor kerülhet sor a határozat megváltoztatására, ha az az elkövetett anyagi jogszabálysértés

törvényt sértő büntetés kiszabását, vagy törvényt sértő intézkedés alkalmazását is eredményezte.

Jelen esetben ez utóbbi feltétel hiányzik. Valóban anyagi jogszabályt sértő a minősítés, de ez nem az indítványban kifejtett okokból.

Az eljáró bíróságok tárgyi bűnpártolásként értékelték a terhelt tényállás 3. pontjában rögzített cselekményét – minthogy közreműködött a bűncselekményből származó előny biztosításában – azzal, hogy ennek a bűncselekménynek a minősített esetét valósította meg, mivel a cselekményt hivatalos személyként követte el.

A Btk. 244. § (1) bekezdésében meghatározott bűnpártolás a (3) bekezdés b) pontja szerint minősül, ha azt „hivatalos személy eljárása során” követi el.

A törvényi feltétel tehát az, hogy a közreműködés a bűncselekményből származó előny biztosításában a hivatalos személy hivatalos eljárásában történjék.

A kialakult bírói gyakorlat szerint a hivatalos eljárásban történő elkövetés akkor állapítható meg, ha a hivatalos személy szolgálatban van. A hivatalos személy eljárásához tartozik minden olyan cselekménye (intézkedése), amelyet feladatai teljesítése során kifejt. Akkor is folyamatosan „eljár”, amikor éppen nem a szorosan vett közhatalmi tevékenységét végzi, hanem egyáltalán munkaideje, vagy szolgálati ideje alatt tevékenykedik. Vannak továbbá olyan hivatalos személyek, akik szükség esetén az említett „hivatalos időn” kívül is kötelesek intézkedni. Így a rendőrségről szóló 1994. XXXIV. tv. 13. §-ának (1) bekezdése szerint „a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni, vagy intézkedést kezdeményezni, ha olyan tényt, vagy körülményt észlel, illetőleg, hoznak a tudomására, amely rendőri beavatkozást igényel”. Ez a kötelezettsége a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van. Az ilyen jellegű fellépés is hivatalos eljárás. [Magyar Büntetőjog Kommentár a gyakorlat számára (HVG-ORAC Budapest 2011.) a Btk. 229. és 244. §-aihoz fűzött magyarázata].

Az adott esetben azonban nem állapítható meg, hogy a terhelt, aki rendőrként hivatalos személy, eljárása során valósította volna meg a cselekményét. Ugyanis szolgálaton kívül, mint ismerősének adott V. L-nek előbb tájékoztatást az aznap szolgálatban lévő rendőrökről, majd a bűncselekmények megvalósulását feltáró, azokkal érintett dolgok lefoglalásának elkerülését célzó kérdésekkel kapcsolatban tájékoztatta nevezettet a felelősségre vonás

elkerülésének lehetőségeiről. Ezzel a bűncselekményből származó előny biztosításához szükséges információkat nyújtott az ismerősének.

Ekként a bűnpártolás bűncselekményének 5 évig terjedő büntetési tétellel fenyegetett minősített esete helyett legfeljebb a Btk. 244. § (1) bekezdése szerinti bűnpártolás vétségének alapesete jöhet szóba, amelyet a törvény 1 évig terjedő szabadságvesztéssel fenyeget.

Ez az alakzat azonban látszólagos alaki halmazatot alkot a Btk. 225. §-a szerinti hivatali visszaélés büntettének III. elkövetési fordulataival. A terhelt ugyanis, mint hivatalos személy ezzel a magatartásával jogtalan előny szerzése céljából hivatali helyzetével élt vissza, amikor ismerősének a rendőrség mozgásáról, a szolgálatban lévő rendőrökről, a várható rendőri intézkedésekről tájékoztatást adott. Ekként a magánkapcsolat során juttatta a hivatali helyzetének felhasználásával előnyhöz az érintett magánszemélyt.

Minthogy a Btk. 225. §-a szerinti alakzat kötelességsértő magatartásaiban benne foglaltatik az alapeseti bűnpártolói tevékenység is a cselekmény törvényes minősítése a Btk. fenti rendelkezésének megfelelően a 3 évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett hivatali visszaélés büntette lenne (BH 1993/282. szám).

Ez a minősítésbeli tévedés azonban nem vezetett az I. rendű terhelttel szemben törvénysértő büntetés kiszabására. A törvényes minősítés mellett is változatlanul bűnhalmazat állapítható meg a terhére, s a halmazati büntetés kiszabásánál a 2 rendbeli hivatalos személy által kötelességszegéssel elkövetett vesztegetés büntettének 5 évtől 10 évig terjedő büntetési tétele az irányadó. Az eljáró bíróságok a halmazatban lévő legsúlyosabb bűncselekmény büntetési tételét sem merítették ki, sőt ténylegesen az enyhítő rendelkezés alkalmazásával szabták ki a büntetést. E büntetés így törvénysértően súlyosnak nem tekinthető.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság a támadott határozatokat az I. rendű terhelt tekintetében a Be. 426. §-a alapján hatályukban fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatának lehetőségét pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja zárja ki. Az ismételt felülvizsgálati indítvány tilalmáról a Be. 418. §-ának (3) és 421. §-ának (3) bekezdése rendelkezik.

A Legfelsőbb Bíróság határozatát a Be. 420. §-ának (1) bekezdésének megfelelően nyilvános ülésen hozta meg.

Budapest, 2011. október 25.

Dr. Belegi József s. k. a tanács elnöke, Dr. Szabó Péter
s. k. előadó bíró, Dr. Mészár Róza s. k. bíró

A kiadmány hiteléül:

Mátyás Gyöngyi
bírószági ügyintéző